

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองของสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๐๐๙.๕/๑๒๗๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ขอ กำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (พนักงานคุมประพฤติ ๘) และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๘) รวมจำนวน ๓๔ ตำแหน่ง เป็นตำแหน่งนักบริหารระดับกลาง

เนื่องจาก ก.พ. จะกำหนดตำแหน่งใดเป็นตำแหน่งนักบริหารระดับกลาง ตำแหน่งนั้นจะต้องเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า และส่วนราชการ ระดับกองหรือเทียบเท่าของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องปรากฏในกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่ง กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนฯ ข้อ ๒ กำหนดให้แบ่งส่วน ราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการกรม
- (๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๓) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
- (๔) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ตามที่รัฐมนตรีประกาศ

กำหนด

- (๕) สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนขึ้นหลายแห่งตามประกาศกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๔๖) เรื่อง จัดตั้งศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนและกำหนดแบ่งเขตท้องที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตาม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่เนื่องจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเดิมเป็นหน่วยงานของแผนกคดี เยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดต่างๆ และได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา โดยอาศัยอำนาจ ของมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณา คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งบัญญัติว่า การจัดตั้งสถานพินิจและการกำหนดเขต อำนาจของสถานพินิจให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา จึงไม่ได้มีการจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครอง

เด็กและเยาวชนจังหวัดโดยประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จนกว่าจะแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้วเสร็จ

สำนักงาน ก.พ. จึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา โดยอาศัยอำนาจของมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ จะถือว่าเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากองตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒ ได้หรือไม่ หากไม่อาจถือว่าเป็นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากองเป็นเพราะเหตุผลใด

(๒) หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะประกาศกำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากอง จะประกาศย้อนหลังได้หรือไม่ หรือจะประกาศกำหนดได้เมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า การจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตามมาตรา ๓๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นการกำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมตามมาตรา ๓๒^๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดใดจะเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากองหรือไม่ นั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ ไม่ได้กำหนดไว้ จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และเมื่อข้อ ๒^๓ (๔) แห่ง

^๑ มาตรา ๓๓ การจัดตั้งสถานพินิจ การกำหนดเขตอำนาจและการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ในกรณีจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนอกเขตอำนาจได้

^๒ มาตรา ๓๒ สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ

^๓ ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

(๔) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงต้องประกาศกำหนดตามข้อ ๒ (๔)^๕ ดังกล่าวเสียก่อน ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อข้อเท็จจริงในปัจจุบันปรากฏว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมยังมิได้ประกาศกำหนดให้มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขึ้นตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการดังกล่าว จึงยังไม่ถือว่าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเป็นส่วนราชการมีฐานะเทียบกองแต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง เห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจที่จะประกาศกำหนดสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดได้ก็แต่เฉพาะสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดที่ได้จัดตั้งโดยได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓^๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ เท่านั้น ซึ่งกรณีตามข้อหาหรือ หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะประกาศกำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดซึ่งได้จัดตั้งขึ้นอยู่ก่อนแล้วให้มีฐานะเป็นส่วนราชการเทียบกองโดยให้มีผลย้อนหลังก็ย่อมสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินกิจการของสถานพินิจดังกล่าวที่มีอยู่แล้วให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่การกำหนดให้มีผลย้อนหลังจะสามารถย้อนหลังได้จนถึงวันที่ได้มีการแบ่งส่วนราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เท่านั้น เว้นแต่กรณีของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร^๘ ซึ่งได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.

(๕) สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๓๑ กรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง อาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง เว้นแต่บางกรมเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้

กรมใดไม่มีความจำเป็น จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดยะลา และจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. ๒๕๔๖

๒๕๔๖ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุรินทร์“ ซึ่งได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาจประกาศกำหนดสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดทั้งสามแห่งซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในภายหลังให้มีฐานะเป็นส่วนราชการเทียบกองมีผลย้อนหลังไปได้ถึงวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจดังกล่าวมีผลใช้บังคับอันเป็นวันจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๗

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดยะลา เรียกว่า “สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา” โดยให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดยะลา ยกเว้นท้องที่ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดเบตง และให้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า “สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร” โดยให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดสมุทรสาคร และให้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

“พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ เรียกว่า “สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุรินทร์” โดยให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดสุรินทร์ และให้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป